

26
години

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

Изх. № 192/24.08.2023 г.

ДО
АКАД. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ,
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н РУМЕН РАДЕВ,
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) в качеството си на представителна на национално равнище организация на работодателите се запозна внимателно с предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката. АИКБ подкрепя принципно законопроекта, дотолкова доколкото той идва, за да бъдат въведени в българското законодателство разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския Парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС.

Вижда се също така ясно, че част от предложените изменения и допълнения са свързани и с изпълнението на Реформа „Либерализация на пазара на електроенергия“ (С4.Р8) и изпълнение на Реформа „Разработване на дефиниция и критерии за "енергийна бедност"“ (С4.Р3) от Плана за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ).

Разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/944 трябваше да бъдат въведени в българското национално законодателство до 31 декември 2020 година. Към днешна дата само част от тях са транспонирани в сега действащия Закон за енергетиката и подзаконовите нормативни актове. Това стана причина за изпратеното на 19 април 2023

година на българската страна мотивирано становище на Европейската комисия по чл. 258 от Договора за функциониране на Европейския съюз, което прави спешно и наложително приемането на предложените изменения и допълнения към Закона за енергетиката. Като цяло предложените изменения и допълнения към Закона за енергетиката осигуряват в достатъчна степен транспонирането на разпоредбите на директивата.

Трябва да се подчертае, че в настоящия ЗИД на Закона за енергетиката действително се предвижда пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия до края на 2023 година, но при изричното условие, че битовите потребители остават на регулирания пазар до 2026 година. В представения законопроект изрично е предвидено крайните снабдители на енергия като доставчици на универсална услуга да са задължени да снабдяват битовите клиенти и последните да не са задължени да сменят своя доставчик. Също така изрично е предвидено, че по време на преходния период крайните снабдители и търговците ще снабдяват битови крайни клиенти по регулирани цени.

В крайна сметка като общо правило е предвидена възможност за компенсиране на битовите клиенти за разходите за закупуване на електрическа енергия до 2026 година.

АИКБ е съгласна с вносителите, че заложената либерализация на пазара на дребно на електрическа енергия е съобразена изцяло с Решение на Народното събрание от 11.11.2022 година, според което битовите крайни клиенти на електрическа енергия остават на регулиран пазар до 31 декември 2025 г., след което се осигурява постепенно пълно дерегулиране на цените на дребно за домакинствата, успоредно с пълната възможност за смяна на доставчика.

Освен това, съвсем не е без значение, че предложеният ЗИД на Закона за енергетиката транспонира в националното ни законодателство също така и разпоредби на Директива (ЕС) 2019/944, свързани с новите участници на пазара на електрическа енергия - гражданските енергийни общности, активните клиенти и агрегаторите.

Смятаме за положително и включването на допълнителни мерки за защита на потребителите на енергийни услуги чрез възможност за сключване на договори с фиксиран срок и на фиксирана цена и на договори с динамична цена на електрическата енергия – за клиентите, на които са инсталирани интелигентни измервателни уреди.

Много важно е да се подчертае, че в предоставения ни проект на ЗИД на Закона за енергетиката за първи път се въвеждат дефиниция и критерии за така наречената "енергийна бедност" за домакинствата. Това показва недвусмислено, че постоянните опити за създаване на истерия около либерализацията на пазара на електроенергия в публичното пространство са несъстоятелни. Законодателят определено е взел мерки за компенсиране на „енергийно бедните“ домакинства и за облекчаване на положението им и в условията на либерализиран пазар.

Сам по себе си, този подход съдържа и определена социална справедливост, защото заможните домакинства ще поемат полагащото им се бреме от цената на електроенергията, докато „енергийно бедните“ ще се ползват от законово установена защита. Не бива да се подминава и предвиденото в ЗИД на Закона за енергетиката

приоритетно третиране на попадащите в обхвата на дефиницията за „енергийна бедност“ домакинства при финансиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност.

Разбира се, не бива да се подценяват и проблемите около окончателното либерализиране на пазара на електроенергия, повечето от които не са в сега предложените законодателни текстове, а тепърва предстоят и ще са свързани най-вече с подзаконовите нормативни актове и други документи, които ще трябва да бъдат приети след евентуалното приемане на така предложения ЗИД на Закона за енергетиката. Тук няма да влизаме в пълни подробности, но е достатъчно да прегледаме текста на чл. 38д от предложението ЗИД на Закона за енергетиката, за да се убедим, че най-трудното тепърва предстои.

Така например в алинея (2) се казва, че „Определянето на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и/или на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия, включително и оценката на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност, се извършва по критерии, условия и ред, определени в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката, министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на труда и социалната политика“. Това е съвсем резонно, но то също така ни казва, че тепърва започва работата по определяне на въпросните „критерии, условия и ред“. Сега предложението законодателен текст е напълно в реда на нещата, но решенията, които са наточени с рискове тепърва предстоят.

Освен това в алинея (3) се казва дословно: „Компетентните органи за определяне и прилагане, в случай на осигурено финансиране, на мерки за защита и за финансова подкрепа по програми за подпомагане на домакинство в положение на енергийна бедност и уязвимите клиенти за снабдяване с електрическа енергия, в рамките на своите правомощия, са министърът на енергетиката, министърът на труда и социалната политика, министърът на регионалното развитие и благоустройството или друг орган, посочен с акт на Министерския съвет“.

Така предложението институционален триумвират също е съвсем разумно предложено, но ключовата фраза в тази алинея е: „...в случай на осигурено финансиране...“. Това е много коректно и много важно уточнение, което ни напомня, че, за да има средства за компенсиране на енергийно бедните, трябва да има ръст на БВП за да нараснат приходите в държавния бюджет, което предполага повишаване на производителността на българската икономика. Последното впрочем със сигурност ще доведе и до намаляване на брой на „енергийно бедните“.

Вероятно би било разумно, още отсега да се мисли върху това как ще се провежда работата по събирането и обработването на данните, благодарение на които ще бъде осъществена алинея (5): „Министерството на труда и социалната политика създава и поддържа информационна система за домакинствата в положение на енергийна бедност и за уязвимите клиенти за снабдяване с електрическа енергия. Редът и механизмът за функциониране на информационната система се определят с наредбата по ал. 2“.

Би било катастрофално, ако работата по идентифицирането на „енергийно бедните“, по съставянето на регистри и така нататък бъде оставено за последния момент и се създадат хаос и дезорганизация. Времето до 2026 година трябва да бъде пълноценно

използвано за подготовка на необходимата информационна среда и за изпитването (тестването) ѝ.

В заключение Асоциацията на индустриалния капитал в България в качеството си на национално представителна работодателска организация потвърждава принципната си подкрепа за предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, като, разбира се, призоваваме да не се игнорират тепърва предстоящите проблеми, свързани с либерализацията на пазара на електроенергия.

Позволете също така да изразим надежда, че нашето сътрудничество ще продължи и в бъдеще в интерес на подобряването на бизнес средата и на развитието на българската икономика.

С УВАЖЕНИЕ,

ВАСИЛ ВЕЛЕВ,

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**